

คดีฟ้องขอให้ระงับคำสั่งส่งตัวชาวอินเดียนกลับประเทศ*

สรุปข้อเท็จจริง

เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๗๑ คนต่างด้าวสัญชาติอินเดีย (ผู้ฟ้องคดี) ได้รับอนุญาตให้เดินทางเข้าประเทศญี่ปุ่น ด้วยเหตุผลเกี่ยวกับการดำเนินการฟ้องคดีในประเทศญี่ปุ่น โดยมีระยะเวลาพักอาศัยนาน ๑๕๐ วัน ซึ่งภายหลังจากนั้นได้มีการต่ออายุของวีซ่าดังกล่าวจำนวน ๓ ครั้ง แต่สำหรับการยื่นเรื่องครั้งที่ ๔ นั้น ไม่ได้รับอนุญาตให้ต่ออายุวีซ่า แต่ก็ได้อาศัยอยู่ในประเทศญี่ปุ่นเกินกำหนดเวลา ภายหลังจากวันที่ ๒๖ มกราคม ค.ศ. ๑๙๗๓ เป็นต้นมา จึงทำให้เจ้าหน้าที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง จังหวัดโกเบ มีคำสั่งส่งตัวกลับประเทศ เนื่องจากพักอาศัยเกินระยะเวลาที่กำหนดในวีซ่า ในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๗๔ ซึ่งผู้ฟ้องคดีก็ได้ยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นจังหวัดโกเบ ขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว และยังขอให้ระงับการบังคับตามคำสั่ง จนกว่าผลการพิจารณาคดีในส่วนที่เป็นสาระสำคัญแห่งคดีจะมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดออกมาแล้ว ซึ่งศาลชั้นต้นจังหวัดโกเบ ได้มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๗๔ โดยวินิจฉัยว่า ในส่วนของการส่งตัวกลับนั้น ให้ระงับไว้ก่อนจนกว่าศาลชั้นต้นจะได้มีคำพิพากษาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญแห่งคดี ต่อมาศาลอุทธรณ์จังหวัดโอซาก้า ได้มีคำพิพากษาในวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๗๖ โดยพิจารณาแล้วเห็นว่าคำพิพากษาศาลชั้นต้นนั้นถูกต้องเหมาะสมแล้ว จึงมีคำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีก็ได้อุทธรณ์ในชั้นฎีกาต่อไปว่า การวินิจฉัยให้ระงับการส่งตัวกลับจนกว่าศาลชั้นต้นจะได้มีคำพิพากษาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญแห่งคดีนั้น หากปรากฏว่าศาลชั้นต้นพิพากษาให้ฝ่ายของตนแพ้คดี และคำสั่งดังกล่าวเริ่มมีผลบังคับ ก็จะเป็นการรื้อถอนสิทธิในการอุทธรณ์ และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ที่ผู้ฟ้องคดีพึงมีตามกฎหมาย เป็นการขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒^๒ แต่ที่สุดศาลฎีกาก็มีคำพิพากษาไม่รับพิจารณาอุทธรณ์

สรุปประเด็นคำวินิจฉัย

เหตุแห่งการอุทธรณ์คดีที่นำมากล่าวอ้าง คือ การระงับคำสั่งส่งตัวกลับจนกว่าศาลชั้นต้นจะได้มีคำพิพากษาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญแห่งคดีนั้น หากปรากฏว่า ศาลชั้นต้นพิพากษาให้แพ้คดีและคำสั่งดังกล่าวเริ่มมีผลบังคับ ก็จะเป็นการจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์คดีความ

* แปลสรุปและเรียบเรียงโดย นางสาวสุชาดา ศรีเกลี้ยง พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ กลุ่มศึกษากฎหมายมหาชน ๒ ศูนย์ศึกษากฎหมายมหาชน สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง (ที่มา: ケースブック行政法 (第3版) 高木光・稲葉馨 2007 P.406-407)

^๒ รัฐธรรมนูญแห่งประเทศญี่ปุ่น มาตรา ๓๒ “บุคคลใดก็ตาม ย่อมไม่ถูกรื้อถอนซึ่งสิทธิในการนำคดีขึ้นสู่ศาล” (สุตา วิศฤตพิชญ์ ผู้แปล, รัฐธรรมนูญแห่งประเทศญี่ปุ่น แปลจาก 日本国憲法)

และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม อันพึงมีตามกฎหมายเป็นการขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒

สำหรับประเด็นนี้ แม้ว่า ผลของคำพิพากษาศาลชั้นต้นจะวินิจฉัยให้แพคดี และ คำสั่งดังกล่าวเริ่มมีผลบังคับซึ่งทำให้ต้องถูกส่งตัวกลับประเทศ แต่ก็มีได้หมายความว่า ผู้อุทธรณ์ จะเสียสิทธิในการอุทธรณ์คดีที่เกี่ยวข้องและไม่สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ในประเทศญี่ปุ่น นอกจากนั้น แม้ว่าการที่ผู้อุทธรณ์จะกลับประเทศไปไม่ได้อยู่ในประเทศญี่ปุ่น อาจมีผลให้การฟ้องร้องคดีด้วยตนเองนั้นเป็นไปอย่างยากลำบาก แต่ก็สามารถแต่งตั้งผู้แทน ในการฟ้องคดีต่อไปได้ ซึ่งในกรณีที่จำเป็นต้องสืบพยานบุคคล ทำให้ผู้อุทธรณ์จำเป็นต้องมา ปราบกฏตัวที่ศาล ผู้อุทธรณ์ก็อาจได้รับการพิจารณาให้เดินทางเข้าประเทศในช่วงเวลาดังกล่าว ตามระเบียบขั้นตอนที่มีอยู่ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า การที่คำสั่งดังกล่าวมีผลบังคับทำให้ผู้อุทธรณ์ ต้องถูกส่งตัวกลับประเทศนั้น มิได้เป็นการลิดรอนสิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของ ผู้อุทธรณ์ และการที่อ้างว่า ขัดต่อรัฐธรรมนูญ โดยมีเหตุผลจากประเด็นของการถูกจำกัดสิทธิ ในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมตามที่กล่าวมาข้างต้น จึงขาดเหตุผล และเป็นคำกล่าวอ้าง ที่ไม่ถูกต้อง ในท้ายที่สุดแล้ว เหตุแห่งการอุทธรณ์คดี จึงไม่เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔๑๙ วรรค ๒ ศาลจึงพิจารณาไม่รับอุทธรณ์